

Євген Соболь,

доктор юридичних наук, професор, ректор
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0804-8354>

Валерій Палій,

здобувач Науково-дослідного інституту
публічного права
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1881-2504>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАКРІПЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ОБМЕЖЕНЬ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена одній із актуальних на даний час проблемі щодо дослідження нормативно-правових засад закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України.

Актуалізовано, що питання законодавчого закріплення адміністративно-правових обмежень при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, як одного з інститутів цілісної системи публічного управління, є об'єктивно обов'язковим до висвітлення у науковій площині та потребує удосконалення на практиці, тобто в законодавчих актах.

Вказано, що юридична особливість правових норм щодо адміністративно-правових обмежень при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, полягає, насамперед, в особливому предметі їх регулювання, який являє собою суспільні відносини, що складаються у процесі застосування заходів адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України.

Визначено, що під нормативно-правовими засадами закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України варто розуміти сукупність чинних нормативно-правових актів, що визначають поняття, принципи та напрямки адміністративно-правових обмежень, їх форми та види, загальні правила і принципи здійснення адміністративно-правових обмежень, стандарти їх запровадження, а також окреслюють правовий статус органів Національної поліції під час застосування адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху.

Встановлено що засади забезпечення адміністративно-правових обмежень, які застосовуються органами Національної поліції під час забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, містяться у таких основних нормативно-правових актах: 1) міжнародні акти; 2) Конституція України; 3) законодавчі акти (кодекси, закони); 4) укази Президента України; 5) постанови Кабінету Міністрів України; 6) акти Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України.

Ключові слова: *Національна поліція України, публічна безпека, публічна влада, публічне управління, адміністративно-правові обмеження, безпека дорожнього руху.*

Sobol Y., Palii V.

Regulatory and legal principles for consolidating administrative and legal limitations on human rights and freedoms in ensuring road traffic safety by National police of Ukraine

The article is devoted to one of the currently relevant problems of researching the regulatory and legal bases of establishing administrative and legal restrictions on human rights and freedoms in ensuring road traffic safety by the National Police of Ukraine.

It has been updated that the issue of legislative consolidation of administrative and legal restrictions in ensuring road traffic safety by the bodies of the National Police of Ukraine, as one of the institutions of the integral system of public administration, is objectively mandatory to be covered in the scientific field and needs improvement in practice,

i.e. in legislative acts.

It is indicated that the legal peculiarity of the legal norms regarding administrative-legal restrictions in ensuring road traffic safety by the National Police of Ukraine consists, first of all, in the special subject of their regulation, which is social relations formed in the process of applying measures of administrative-legal restrictions on rights and human freedoms while ensuring road traffic safety by the National Police of Ukraine.

It was determined that under the normative-legal basis of establishing administrative-legal restrictions on human rights and freedoms in ensuring road traffic safety by the National Police of Ukraine should be understood the totality of current normative-legal acts that define the concepts, principles and directions of administrative-legal restrictions, their forms and types, general rules and principles of implementation of administrative-legal restrictions, standards of their implementation, and also outline the legal status of the National Police bodies during the application of administrative-legal restrictions on human rights and freedoms while ensuring road safety.

It has been established that the principles of providing administrative and legal restrictions, which are applied by the National Police bodies when ensuring road traffic safety in Ukraine, are contained in the following basic legal acts: 1) International acts; 2) Constitution of Ukraine; 3) Legislative acts (codes, laws); 4) Decrees of the President of Ukraine; 5) resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine; 6) Acts of the Ministry of Internal Affairs and the National Police of Ukraine.

Keywords: *National Police of Ukraine, public safety, public authority, public administration, administrative and legal restrictions, road safety.*

Постановка проблеми. Однією із ознак сучасного демократичного суспільства можна назвати не тільки систему задекларованих, гарантованих та забезпечених прав і свобод людини і громадянина, а й системи вимушених їх обмежень, що можуть застосовуватися компетентними органами у окремих випадках. Такі обмеження виступають у якості своєрідних поступок власними інтересами з метою досягнення мирного співіснування, суспільного блага та консенсусу, мирного. Лише демократичні країни можуть забезпечити та гарантувати такі обмеження у обсязі, достатньому та співрозмірному, не порушуючи при цьому наявну систему прав і свобод людини та громадянина.

Особливої уваги заслуговує питання обмежень прав і свобод людини з боку інститутів державної влади, окремих її органів, зокрема правоохоронних. Обов'язком держави є недопущення посягань на права та свободи громадян та інших осіб як зі сторони державних органів, так і зі сторони інших осіб. Правомірне обмеження прав людини державою має на меті не допустити порушення прав інших суб'єктів. Саме тому під постійним наглядом правозахисних організацій залишаються факти порушень прав і свобод людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового регулювання забезпечення безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України вивчали: О. Бандурка, А. Басов, Ю. Битяк, І. Голосніченко, Е. Демський, І. Зозуля, В. Колпаков, О. Кузьменко, А. Олійник, О. Проневич, С. Стеценко, М. Тищенко, В. Фатхутдінов та інші. Проте нормативно-правові засади закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України досліджені недостатньо та фрагментарно, а тому потребують подальшого вивчення.

Метою статті є аналіз нормативно-правових засад закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формуючи законодавчий фундамент механізму регулювання адміністративних обмежень в контексті забезпечення безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, з метою ефективної реалізації визначених нами завдань, необхідно чітко дотримуватись норм закону. Загалом законодавча база у сфері адміністративно-правових обмежень відіграє роль регуляторного інструменту досліджуваного інституту, як і будь-якого іншого. Кожен суб'єкт, який має повноваження щодо застосування адміністративно-правових обмежень при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України має враховувати весь спектр законодавчих приписів та чітко окреслювати загальну мету покладеного на нього обов'язку у прийнятті рішень щодо адміністративно-правових обмежень, власні завдання і повноваження, а також розуміти та співвідносити організаційні зв'язки з іншими суб'єктами таких повноважень (як субординаційні, так і координаційні).

Варто акцентувати увагу, що наразі питання законодавчого закріплення адміністративно-правових обмежень при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, як одного з інститутів цілісної системи публічного управління, є об'єктивно обов'язковим до висвітлення у науковій площині та потребує удосконалення на практиці, тобто в законодавчих актах.

Відтак різні типи та джерела законів, підзаконних актів, прецедентного права, угод і кодексів у сфері адміністративно-правових обмежень постійно акумулюється в національному законодавстві. Роз-

ширення законодавства та відповідного адміністративно-правового регулювання логічно відображається і у зростаючому науковому інтересі до цієї проблематики.

Юридична особливість правових норм щодо адміністративно-правових обмежень при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, полягає, насамперед, в особливому предметі їх регулювання, в нашому випадку ним є коло суспільних відносин, що складаються у процесі застосування заходів адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України.

Розкриваючи нормативно-правові засади закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України, в першу чергу, варто розкрити окремі термінологічні аспекти. Зокрема, доцільним є з'ясування сутності поняття «нормативно-правові засади закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України».

Варто зазначити, що у фаховій юридичній літературі термін «нормативно-правові засади» не знайшов свого закріплення. Поряд із ним набагато частіше у наукових дослідженнях можна зустріти такі тотожні визначення, як «правові основи», «нормативні основи», «нормативно-правове регулювання» тощо. З приводу даних дефініцій та їх синонімічності, тотожності чи, навпаки, різноаспектності не склалося єдиної точки зору.

Так, Ю. Фролов визначає нормативно-правові засади вищих навчальних закладів як сукупність чинних нормативно-правових актів, що визначають мету, принципи, завдання, функції діяльності закладів вищої освіти, окреслюють їхній правовий статус [1, с. 1079]. Як правило, під нормативно-правовими засадами розуміють сукупність нормативних актів різної юридичної сили, яку регулюють певний вид суспільних відносин чи особливості діяльності певного суб'єкта.

На сьогодні у наукових дослідженнях немає єдиної точки зору щодо з'ясування змісту категорії «правова основа». Найбільш розповсюдженими серед них є наступні: 1) правова основа діяльності – це система відповідних нормативно-правових актів, на підставі яких здійснюється відповідна суспільно значима діяльність певних органів держави; 2) правова основа діяльності – це сукупність правових норм, які встановлюють правила поведінки фізичних чи діяльності юридичних осіб [2].

Так, С. Серьогіна зазначає, що правова основа є сукупністю правових норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі організації й функціонування органів публічної влади, закріплюють елементи їх організації і діяльності. Норми, що становлять правову основу організації та діяльності органів публічної влади, наповнені єдиним юридичним змістом, але можуть бути диференційовані й за іншими ознаками [3].

У теорії права під нормативно-правовим регулювання розуміють регламентацію загальних суспільних відносин правовими нормами, закріпленими в нормативно-правових актах, нормативно-правових договорах та інших формах права, які (норми) розраховані на багаторазове застосування за наявності передбачених ними обставин [4, с. 260].

Таким чином, можна констатувати, що у правовій доктрині терміни «нормативно-правові засади», «правові основи», «нормативні основи», «нормативно-правове регулювання» використовуються переважно як синонімічні і тотожні та принципової відмінності не мають. Відповідно нормативно-правові засади діяльності Національної поліції України ми можемо визначити як сукупність нормативно-правових актів, в яких закріплені норми, що регулюють суспільні відносини у таких основних напрямках: забезпечення охорони та захисту прав і свобод людини; підтримання публічної безпеки і порядку, в тому числі і безпеки дорожнього руху, попередження та протидія злочинності тощо.

Нормативно-правове регулювання адміністративно-правових обмежень – це здійснюваний публічною адміністрацією цілеспрямований вплив на суспільні відносини, що виникають під час виконання державою публічно-правових зобов'язань шляхом застосування відповідних адміністративно-правових заходів із метою забезпечення балансу інтересів особистості, суспільства і держави, а також у зв'язку з посяганням на права та законні інтереси фізичних та юридичних осіб [5, с.21].

Отже, під нормативно-правовими засадами закріплення адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху органами Національної поліції України слід розуміти сукупність чинних нормативно-правових актів, що визначають поняття, принципи та напрямки адміністративно-правових обмежень, їх форми та види, загальні правила і принципи здійснення адміністративно-правових обмежень, стандарти їх запровадження, а також окреслюють правовий статус органів

Національної поліції під час застосування адміністративно-правових обмежень прав і свобод людини при забезпеченні безпеки дорожнього руху.

Поряд із розкриттям змісту нормативно-правових засад закріплення адміністративно-правових обмежень, що застосовуються органами Національної поліції при забезпеченні безпеки дорожнього руху, слід акцентувати увагу також на тому, що адміністративно-правові обмеження знаходяться в актах, які мають різну юридичну силу, тобто в актах різної ієрархії.

В юридичній літературі пропонується поділ адміністративно-правових обмежень залежно від юридичної сили нормативно-правових актів, в яких вони закріплені, на: 1) адміністративно-правові обмеження, закріплені в міжнародних актах; 2) адміністративно-правові обмеження, закріплені в законах (акти Верховної Ради України); 3) адміністративно-правові обмеження, закріплені в підзаконних актах (акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади); 4) адміністративно-правові обмеження, закріплені в актах місцевих органів публічної адміністрації, діють на певній території; 5) адміністративно-правові обмеження, закріплені в локальних актах [5, с.22].

Розкриваючи зміст проблематики правових основ організації і забезпечення масових заходів, забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час їх проведення, В. Серета, М. Гурковський та інші правознавці стверджують, що правові засади визначаються системою чинних законодавчих, підзаконних і відомчих нормативних актів. Загалом автори пропонують систему нормативних актів, які визначають правові основи в даній сфері суспільно-правових відносин, поділити на дві основні групи: 1) нормативні акти, які регулюють відносини у сфері громадського порядку і громадської безпеки, які є обов'язковими для виконання всіма громадянами, державними і громадськими органами: Закони України, Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний і Кримінальний процесуальний кодекси України, а також розпорядження місцевих адміністрацій і рішення органів місцевого самоврядування (у даних законодавчих документах визначені склади конкретних видів правопорушень, установлені санкції за їх вчинення, процесуальний порядок провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, зазначені правові норми про порядок оформлення документів за фактами правопорушень, про порядок затримання осіб, які підозрюються в їх вчиненні, огляду речей, особистого огляду правопорушників тощо); 2) нормативні акти, які регламентують діяльність органів внутрішніх справ (органів поліції): Закон України «Про Національну поліцію України», Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України», накази Міністерства внутрішніх справ, місцевих органів поліції та інші відомчі нормативні акти, які не суперечать чинним 56 законодавчим актам (закріплено правовий статус, основні завдання, функції, обов'язки, права та інші важливі положення стосовно діяльності державних органів – суб'єктів забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку) [6].

Отже, розглянемо нормативно-правові акти, що регулюють закріплення адміністративно-правових обмежень, які застосовуються органами Національної поліції під час забезпечення безпеки дорожнього руху, за їх юридичною силою та мірою впливу на відповідні суспільні відносини.

Міжнародні нормативно-правові акти.

Не всі принципи прав людини мають однаковий рівень захисту. Натомість вони можуть мати різні правові характеристики, бути абсолютними чи неабсолютними за своєю природою або мати властиві обмеження. Більшість прав та свобод не є абсолютними за своїм характером. Держави можуть обмежити здійснення цих прав з поважних причин, включаючи потреби при забезпеченні безпеки дорожнього руху. Відтак інститут обмеження прав і свобод людини та громадянина на сьогодні закріплений і в низці міжнародних та європейських нормативних актів.

У ст. 10 Європейської конвенції з прав людини задекларована схожа підстава для обмеження прав та свобод людини, а саме: «в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду» [7]. Зазначені обмеження можуть встановлюватися лише законами і у визначеному законодавством обсязі.

Механізм і порядок обмеження прав, базуючись на положеннях Загальної декларації прав людини, конкретизується у практиці Європейського суду з прав людини. Зазначений механізм у юридичній літературі має назву трикутника правомірності обмеження прав людини [8]. На основі нього ґрунтується діяльність самого Європейського суду, національних судів і здійснюється правомірне обмеження прав людини.

Зазначений механізм складається з трьох обов'язкових складників: 1) законність обмеження, тобто наявність у національному законодавстві держави підстави такого обмеження права; 2) правомірна мета – захист, забезпечення й реалізація прав та інтересів інших осіб, суспільства, національної безпеки й інші цілі, що в основному так само передбачені законодавством; 3) необхідність у демократичному суспільстві, тобто неможливість вирішити ситуацію по-іншому без таких обмежень, а також досягнення пропорційності за обмеження права однієї особи та захисту прав інших осіб. Як вказують дослідники, у разі відсутності одного з елементів трикутника під час вирішення конкретної справи обмеження прав визнаються протиправними, такими, що не відповідають принципам законності та верховенства права [8, с. 46].

Переходячи до питання застосування адміністративно-правових обмежень органами Національної поліції, у даному контексті варто назвати наступні міжнародні акти:

– Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17.12.1979 р., ухвалений в рамках ООН, в якому розроблені етичні норми поведінки для поліції та інших правоохоронних органів. Вказаний Кодекс забороняє застосування тортур, а також корупційних дій та передбачає, що сила може застосовуватися тільки в разі крайньої потреби [9];

– «Декларація про поліцію», ухвалена Парламентською асамблеєю Ради Європи (Резолюція № 690 (1979 р.), в якій зазначено, що офіцери поліції повинні отримувати зрозумілі та чіткі розпорядження щодо способу й обставин, за яких вони мають застосовувати зброю, поліцейські повинні отримувати ясні і чіткі вказівки щодо порядку і обставин застосування зброї [10];

– Рекомендація (2001) Комітету Міністрів державам-учасникам Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів, у якій вказано, що організація поліції повинна містити ефективні заходи для забезпечення чесності та належного виконання своїх обов'язків службовцями поліції, зокрема, щоб гарантувати повагу до основоположних прав і свобод особи, закріплених, зокрема, в Європейській конвенції з прав людини [11].

1. Конституція України.

Конституція є основою у системі всіх нормативно-правових актів, є стрижнем змісту усіх джерел права в державі; нормативно-правовим актом вищої юридичної сили та прямої дії. Вона є основним джерелом інституту обмеження прав людини. Саме на рівні Основного Закону встановлене фундаментальне положення: права і свободи людини є непорушними й невідчужуваними; під час прийняття нових законів або внесення змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу чинних прав і свобод (стаття 22 Конституції України) [12].

Окрім цього, Конституція України є базою для подальшого розвитку законодавства України, на основі якої приймаються всі інші нормативні акти, у тому числі у сфері правоохоронної діяльності, основних аспектів функціонування органів Національної поліції України.

2. Законодавчі акти (кодекси, закони).

Адміністративно-правові обмеження, які застосовуються органами Національної поліції під час забезпечення безпеки дорожнього руху, закріплені у кодифікованих національних нормативних актах. Так, зокрема, такі положення містяться у Кодексі України про адміністративні правопорушення, в якому вказано, що: до поліцейських заходів реагування на адміністративні правопорушення слід відносити: особистий огляд речей (ст. 264) і вилучення речей та документів (ст. 265), у тому числі посвідчення водія (ст. 265-1), тимчасове затримання транспортного засобу (ст. 265-2), відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 266) тощо [13].

3. Акти Президента України.

Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р.; «Про Стратегію воєнної безпеки України» від 25.03.2021 р. № 121/2021 [14] встановлено, що підтримання публічної безпеки і порядку Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією України є одним з основних напрямів розвитку складових сектору безпеки і порядку в державі.

4. Акти Кабінету Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану» від 29.12.2021 р. № 1456 [15] передбачено механізм перевірки документів у осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових при-

мішень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, крім обмежень, визначених Конституцією України.

5. Акти Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України.

Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку» від 10.08.2016 р. № 773 [16] встановлює механізм організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Висновки. Вищевикладене дає можливість стверджувати, що нормативно-правові основи інституту адміністративно-правових обмежень, які застосовуються органами Національної поліції при забезпеченні безпеки дорожнього руху, мають системний характер. Система нормативно-правових актів у досліджуваній сфері характеризується наявністю комплексу норм, що регулюють відносно самостійні, специфічні суспільні відносини. Водночас варто вказати на відсутність єдиного нормативно-правового акта, який би регулював питання адміністративно-правових обмежень, які застосовуються органами Національної поліції під час забезпечення безпеки дорожнього руху.

Правові засади забезпечення адміністративно-правових обмежень, які застосовуються органами Національної поліції під час забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, містяться у таких основних нормативно-правових актах: 1) міжнародні акти; 2) Конституція України; 3) законодавчі акти (кодекси, закони); 4) укази Президента України; 5) постанови Кабінету Міністрів України; 6) Акти Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України тощо.

Список використаних джерел

1. Фролов Ю. М. Правові засади діяльності вищих навчальних закладів в Україні. *Форум права*. 2013. № 1. С. 1079-1085.
2. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка; [О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін.; передм. В.В. Сокурєнка]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. для студентів ВНЗ / за ред. С.Г. Серьогіної. Харків, 2005. 256 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підруч. Вид. 4-те, допов. і перероб. Київ: Правова єдність: Алерта, 2010. 524 с.
5. Чорна В.Г. Обмеження в адміністративному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 39 с.
6. Серєда В. В. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Особлива частина: навч. посіб. / В.В. Серєда, М.П. Гурковський, Ю.С. Назар, Я.М. Когут, А.В. Перепелиця; ред.: В.В. Серєда; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 582 с.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 20.01.2024)
8. Мерник А.М., Кузьміна В.О., Бурлаков Б.М. Обмеження прав і свобод людини в сучасних умовах: теоретичний і практичний аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 42-46.
9. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: Резолюція № 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1979 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/%20show/995_282/card2#Card (дата звернення: 20.01.2024)
10. Декларація про поліцію: Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи від 08.05.1979 р. URL: <https://cutt.ly/twBZmlZ9> (дата звернення: 20.01.2024)
11. Про Європейський кодекс поліцейської етики URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf (дата звернення: 22.01.2024)
12. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 22.01.2024)

14. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р. «Про Стратегію воєнної безпеки України» від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#n9> (дата звернення: 20.01.2024)
15. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: Постанова КМУ від 29.12.2021 р. № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#n8> (дата звернення: 20.01.2024)
16. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.08.2016 р. № 773. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text> (дата звернення: 23.01.2024)

References

1. Frolov, Yu. M. (2013). Pravovi zasady diialnosti vyshchych navchalnykh zakladiv v Ukraini [Legal basis of activity of higher educational institutions in Ukraine]. *Forum prava - Forum of law*, 1, 1079-1085 [in Ukrainian]
2. Cokurenko, V. V. (Ed.), Bandurka, O. M., Bezpalova O. I. & Dzhaferova O. V. (2017). *Upravlinnia orhanamy Natsionalnoi politsii Ukrainy [Management of the bodies of the National Police of Ukraine]*. Pidruchnyk. MVS Ukrainy. Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. 580 [in Ukrainian]
3. Serohina, S. H. (Ed.) (2005). *Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriaduvannia v Ukraini. [State construction and local self-government in Ukraine]*. Pidruch. dlia studentiv VNZ. Kharkiv [in Ukrainian]
4. Skakun, O. F. (2010). *Teoriia prava i derzhavy [Theory of law and the state]*. Pidruch. Vyd. 4-te, dopov. i pererob. [in Ukrainian]
5. Chorna, V. H. (2019). *Obmezhenia v administratyvnomu pravi [Restrictions in administrative law]*. Avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Kharkiv [in Ukrainian]
6. Sereda, V. V. (Ed.), Hurkovskiyi, M. P., Nazar, Yu. S., Kohut, Ya. M., Perepelytsia, A. V. (2015). *Administratyvna diialnist orhaniv vnutrishnikh sprav. Osoblyva chastyna [Administrative activity of internal affairs bodies. A special part]*. Navch. posib. Lviv. derzh. un-t vnutr. sprav [in Ukrainian]
7. *Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod. (1950, November 4) [Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]*. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian]
8. Mernyk, A. M., Kuzmina, V. O., Burlakov, B. M. (2020). Obmezhenia prav i svobod liudyny v suchasnykh umovakh: teoretychnyi i praktychnyi aspekty. [Limitation of human rights and freedoms in modern conditions: theoretical and practical aspects]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal - Legal scientific electronic journal*, 2, 42-46 [in Ukrainian]
9. *Kodeks povedinky posadovykh osib z pidtrymannia pravoporiadku (1979, December 17) [Code of conduct for law enforcement officials]*. Rezoliutsiia № 34/169 Heneralnoi Asamblei OON. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/%20show/995_282/card2#Card [in Ukrainian]
10. *Deklaratsiia pro politsiiu. (1979, May 8). [Declaration about the police]*. Rezoliutsiia № 690 Parlamentskoi asamblei Rady Yevropy. Retrieved from <https://cutt.ly/twBZmlZ9> [in Ukrainian]
11. *Pro Yevropeiskyi kodeks politseiskoi etyky (2001). [On the European Code of Police Ethics]*. Retrieved from https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf [in Ukrainian]
12. *Konstytutsiia Ukrainy (1996, June 28) [Constitution of Ukraine]*. Zakon № 254k/96-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian]
13. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984, December 7). [Code of Ukraine on administrative offenses]*. № 8073-X. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> [in Ukrainian]
14. *Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 25.03.2021. «Pro Stratehiuu voiennoi bezpeky Ukrainy» vid 25.03.2021 (2021). [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated March 25, 2021 «On the Military Security Strategy of Ukraine» dated March 25, 2021]*. № 121/2021. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#n9> [in Ukrainian]
15. *Pro zatverdzhennia Poriadku perevirky dokumentiv v osib, ohliadu rechei, transportnykh zasobiv, bahazhu ta vantazhiv, sluzhbovykh prymishchen i zhytla hromadian pid chas zabezpechennia zakhodiv pravovoho*

- rezhymu voiennoho stanu (2021, December 29). [On the approval of the Procedure for checking documents of persons, inspecting things, vehicles, luggage and cargo, office premises and citizens housing during the provision of measures of the legal regime of martial law]. Postanova KМУ № 1456. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#n8> [in Ukrainian]*
16. *Pro zatverzhennia Poriadku orhanizatsii vzaiemodii Natsionalnoi hvardii Ukrainy ta Natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas zabezpechennia (okhorony) publichnoi (hromadskoi) bezpeky i poriadku (2016, August 10). [On the approval of the Procedure for the organization of the interaction of the National Guard of Ukraine and the National Police of Ukraine during the provision (protection) of public (public) safety and order]. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy № 773. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text> [in Ukrainian]*

Стаття надійшла до редакції 25.01.2024